

DARÍO XOHÁN CABANA IN MEMORIAM

Equipo editorial
Universidade de Vigo

Este número 22 da revista *Viceversa* quere renderlle homenaxe ao escritor e tradutor Darío Xohán Cabana Yanes (Cospeito 1952 – Romeán 2021). Membro numerario da Real Academia Galega, Cabana foi poeta, narrador e ensaísta, ademais de tradutor de grandes clásicos literarios.

A súa dedicación á tradución de poesía xorde a partir de 1984, cando comeza a verter dende o italiano, respectando métrica e rima, *O Cancioneiro*, de Francesco Petrarca (Xunta de Galicia, 1989), reeditado por Edicións da Curuxa en 2012¹. Máis tarde, traería para o galego *A divina comedia*, de Dante Alighieri (Xunta de Galicia, 1990), tamén recuperada en edición bilingüe por Edicións da Curuxa en 2014², e a *Vida nova*, do mesmo autor (Espiral Maior, 1994). En 2004, Galaxia publica na colección Clásicos Universais a *Antoloxía do Doce Estilo Novo* en formato bilingüe, unha escolma da escola poética da cal Dante foi a figura principal.

Tanto *O Cancioneiro* seguido das *Rimas dispersas* como *A divina comedia*, proxectos polos que recibiu a Medalla de Ouro do Concello de Florencia e o Premio á mellor obra traducida en 2012 que concede a Asociación de Escritores en Lingua Galega (AELG), foron revisadas, anotadas e prologadas polo propio tradutor para unha segunda edición que Xohán Cabana consideraba completamente novas. O catálogo de Edicións da Curuxa enriqueceuse tamén coa escolma d'Os *Trobadores de Occitania* (2011), que o tradutor prepararía en edición crítica feita en verso rimado³. A querenza do poeta lugués polo medieval italiano levouno a traducir o libro de contos piadosos *Floriñas de san Francisco*, un traballo que acadaría o Premio da Edición de Galicia á Mellor Tradución do Ano en 2014.

Un ano antes, a Asociación de Tradutores Galegos (ATG) tributoulle unha homenaxe con motivo do Día Internacional da Tradución, galardón concedido en edicións anteriores a Fernando Pérez-Barreiro Noia, Marilar Aleixandre, Valentín Arias ou Henrique Harguindey, que recoñece as achegas das persoas especialistas na tradución ao proceso de normalización en todos os ámbitos da cultura. Naquela altura fixéronlle

---

¹ Col. A nosa voz entenden, n.º 2. [<http://edicionsdacuruxa.blogspot.com/2013/01/cancioneiro.html>]

² Col. A nosa voz entenden, n.º 3. [<http://edicionsdacuruxa.blogspot.com/2014/11/a-divina-comedia-de-dante-alighieri.html>].

³ Col. A nosa voz entenden, n.º 1. [<http://edicionsdacuruxa.blogspot.com/2011/01/os-trobadores-de-occitania.html>]

unha entrevista na que o escritor explicaba cales eran as súas razóns e maneiras de entender a tradución (RAG, 2013)⁴.

Ademais de traducir dende o italiano, Cabana traduciu dende o francés os dous volumes d'*Os tres mosqueteiros*, de Alexandre Dumas para Edicións Xerais (2000) e o diálogo filosófico de Denis Diderot *Xácome o fatalista* (Galaxia, 2021); dende o catalán, o contíño infantil *O moucho e a moucha do niño da carroucha*, do tamén tradutor Miquel Descot (Sotelo Blanco, 1988), e para o castelán unha antoloxía titulada *Poetas en Lugo*, publicada en 2007 pola Concellería de Cultura e Turismo en edición bilingüe.

Viceversa conta con dúas extraordinarias achegas do tradutor, froito da súa reflexión tradutolóxica: a primeira é un texto sobre a “fidelidade”⁵ de quen traduce a respecto do *Cancioneiro* de Petrarca, e a segunda, unha tradución xustificada sobre *Os tres mosqueteiros* de Dumas, a primeira novela que leu de neno e a primeira que leu en francés⁶.

---

⁴ RAG. “Homenaxe a Darío Xohán Cabana”, (24-10-2013). [<https://academia.gal/-/homenaxe-a-dario-xohan-cabana>].

⁵ N° 1, 1995. [<http://revistas.webs.uvigo.es/index.php/viceversa/article/view/2223/2258>].

⁶ N° 6, 2000. [<http://revistas.webs.uvigo.es/index.php/viceversa/article/view/2341/2370>].